

Průběžná zpráva o předsudečném násilí

1. 4. – 30. 6. 2021

In IUSTITIA, o.p.s.

Shrnutí

Základní charakteristiky předsudečných incidentů

In IUSTITIA zjistila v druhém kvartálu roku 2021 celkem **20 předsudečných incidentů**, které se staly na území ČR. To je **nárůst o 7 incidentů** ve srovnání s předchozím kvartálem.

Terčem předsudečného násilí se stávali lidé především z důvodu **národnosti či etnicity a sexuální orientace a genderové identity**. Počet útoků motivovaných sexuální orientací je jedním z nejvyšších zaznamenaných v takovém období.

Mezi ohroženými skupinami se objevují osoby s **romskou národností, transgender lidé, gayové a lesby**.

Předsudečné násilí bylo zaznamenáno především **ve veřejném prostoru či domově oběti**. Ve srovnání s předchozím kvartálem se útoky děly častěji ve veřejném prostoru na úkor internetu, což lze přičíst opatřením proti COVID-19. K útokům docházelo převážně v Praze.

Právní vývoj

Novelou zákona o obětech byl nově rozšířen pojem „zvlášť zranitelné oběti“ o oběti trestného činu znásilnění, trestného činu týrání svěřené osoby a trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí.

V červnu vešla v platnost novela trestního zákoníku, která zavádí trestný čin Šíření díla k propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka.

Soud potrestal pisatele facebookového výroku „Jude Raus“ pod fotografií kantora Federace židovských obcí. Shledal ho vinným z trestného činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob. Pachatel byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 1 roku. Výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu 2 let. Soud uložil i peněžitý trest ve výši 10 tis. Kč.

Byl zahájen provoz databáze *Find my Victim Support Service*, obsahující kontakty na subjekty poskytující podporu obětem trestných činů v Evropské unii.

Společenské ovzduší

Prezident Miloš Zeman v televizním rozhovoru hrubě urážel a ponižoval transgender lidi.

Některé politické strany před volbami opět zkouší vyvolávat nenávisť vůči Romům a migrantům.

V sobotu 19. června zemřel šestačtyřicetiletý Rom Stanislav Tomáš při nebo krátce po policejním zásahu v Teplicích. Policie chybu okamžitě odmítla, případ ale u dotčené veřejnosti vyvolal značné znepokojení.

OBSAH

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY PŘEDSUDEČNÝCH INCIDENTŮ.....	4
POHNUTKA PACHATELŮ.....	4
FORMA ÚTOKU A ZPŮSOBENÉ ŠKODY.....	5
LOKALITA A KRAJ INCIDENTŮ.....	6
VÝZNAMNÉ ZAZNAMENANÉ PŘÍPADY.....	8
„MĚLI BY TĚ NAPÍCHNOUT NA KŮL!“	8
NAPADENÝ ŠÉFREDAKTOR.....	8
SVASTIKA NA DVEŘÍCH.....	9
PRÁVNÍ VÝVOJ	10
LEGISLATIVNÍ VÝVOJ	10
JUDIKATURA	11
VÝZNAMNÉ PRÁVNÍ OTÁZKY	14
VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI.....	16
SPOLEČENSKÉ OVZDUŠÍ.....	17
POLITICKÁ REPREZENTACE.....	17
MÍSTNÍ SAMOSPRÁVA	19
KRAJNÍ PRAVICE	20
BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY.....	22
MÉDIA A KULTURA	23
VEŘEJNOST	24
POZNÁMKY K METODOLOGICKÝM CHARAKTERISTIKÁM TÉTO ZPRÁVY.....	27

Základní charakteristiky předsudečných incidentů

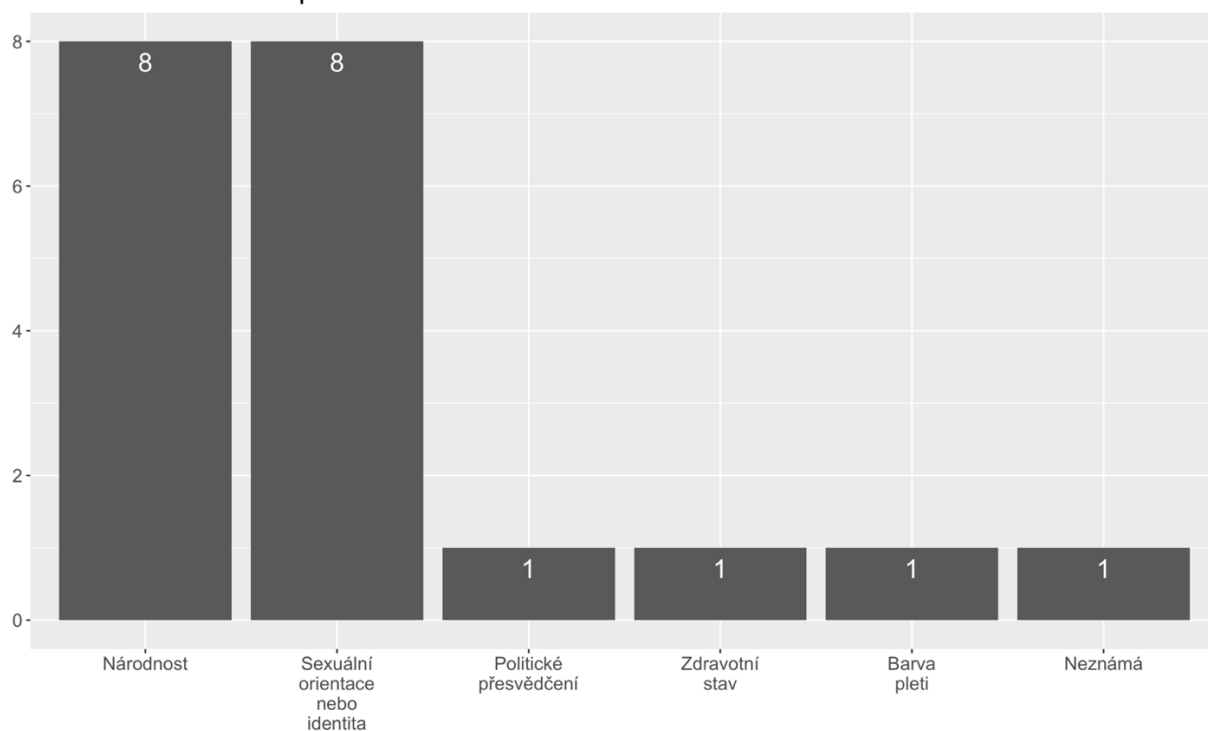
Pohnutka pachatelů

Nejvíce případů bylo motivováno národností či etnicitou (8 případů) a sexuální orientací a genderové identity (8 případů). Po jednom případě bylo zaregistrováno v kategoriích politického přesvědčení, zdravotního stavu a barvy pleti. V jednom případě zůstala pohnutka neznámá.

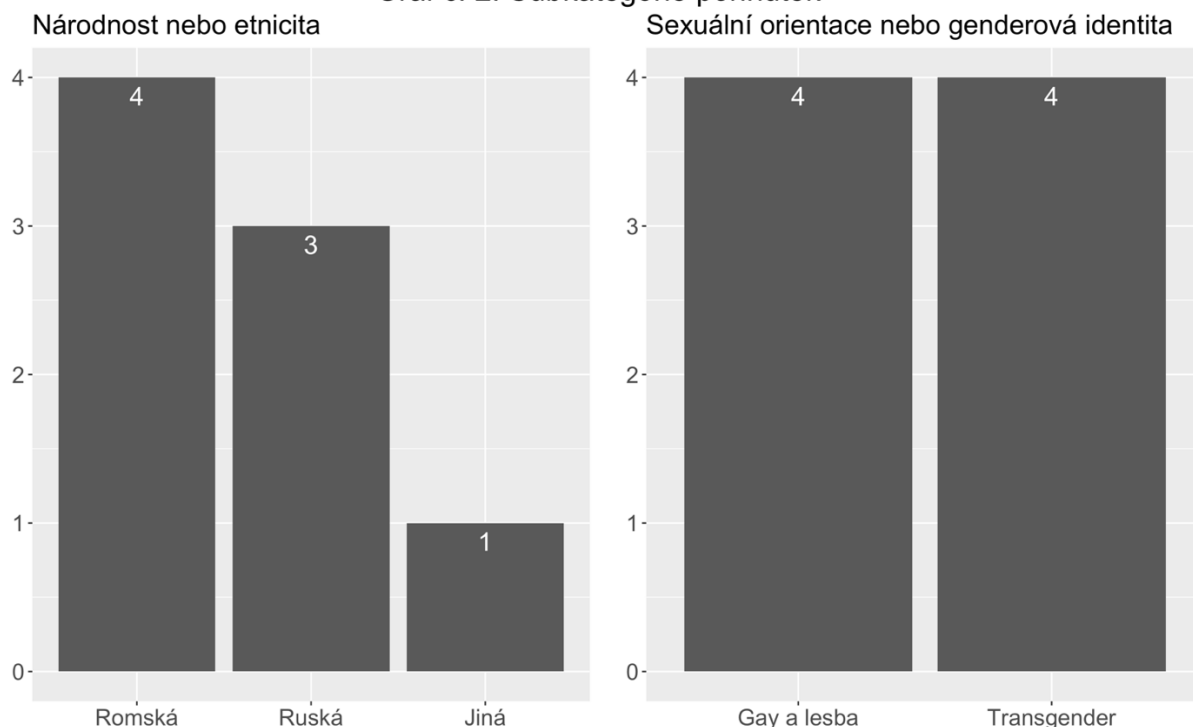
Co se týče národnosti a etnicity, ve čtyřech případech se jednalo o romskou národnost, ve třech o ruskou a jednou o jinou.

Pohnutku sexuální orientace a genderové identity můžeme ve čtyřech případech specifikovat útoky jako proti transgender lidem a ve čtyřech případech jako proti gayům a lesbám.

Graf č. 1: Struktura pohnutek incidentů

Graf č. 2: Subkategorie pohnutek

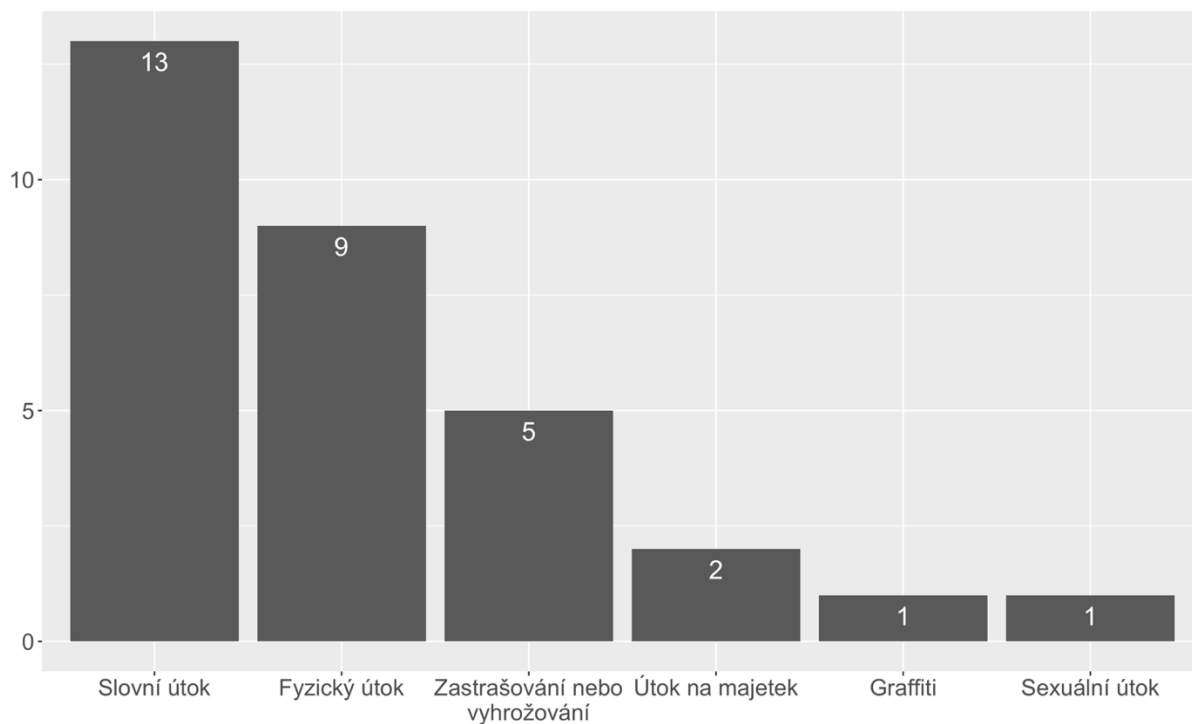

Forma útoku a způsobené škody

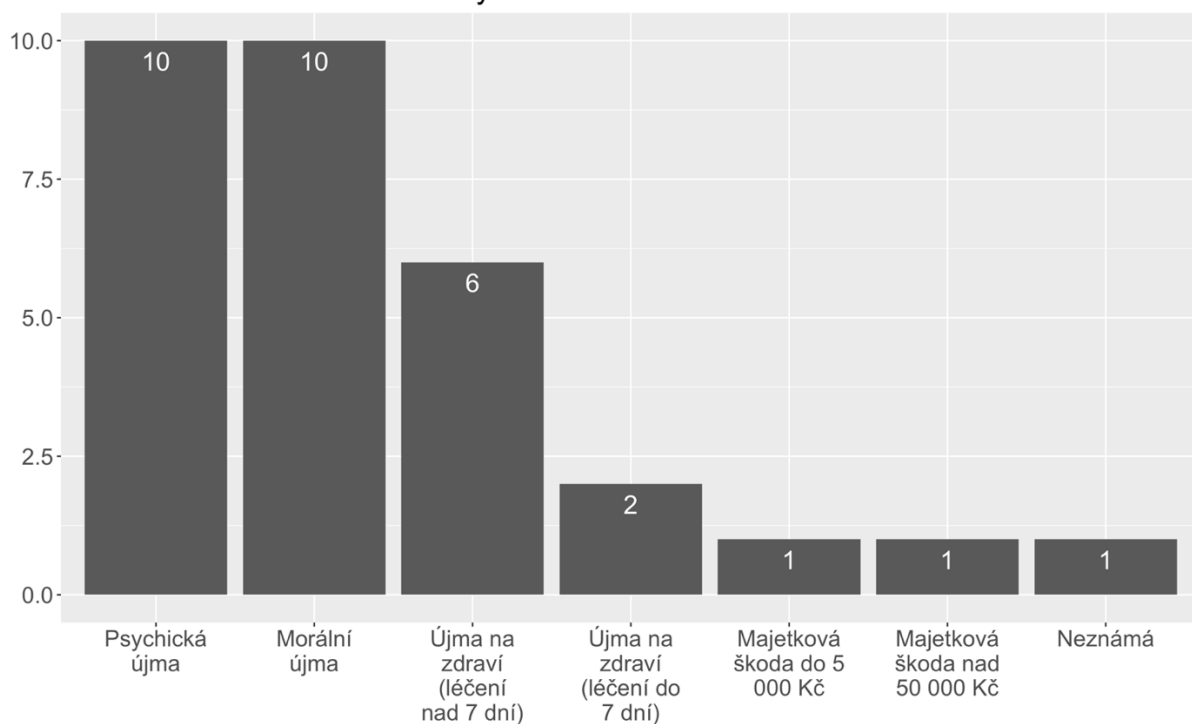
Nejčastější formou byl ve vymezeném období slovní útok (13 případů). Na pomyslném druhém místě se umístil fyzický útok (9 případů). Dále jsme zaznamenali pět případů zastrašování nebo vyhrožování a dva útoky na majetek. Zaznamenán byl též jeden útok sexuální a graffiti.

Formám útoku částečně odpovídají i způsobené škody. Nejčastěji se objevovala morální újma (10 případů), psychická újma (10 případů), újma na zdraví (6 případů újmy s léčením nad 7 dní, 2 případy újmy s léčením do 7 dní). Ve dvou případech se objevila škoda na majetku (1 případ škody do 5 000 Kč, 1 případ škody nad 50 000 Kč). V jednom případě zůstala škoda neznámá.

Graf č. 3: Struktura forem útoku

Graf č. 4: Struktura forem škody

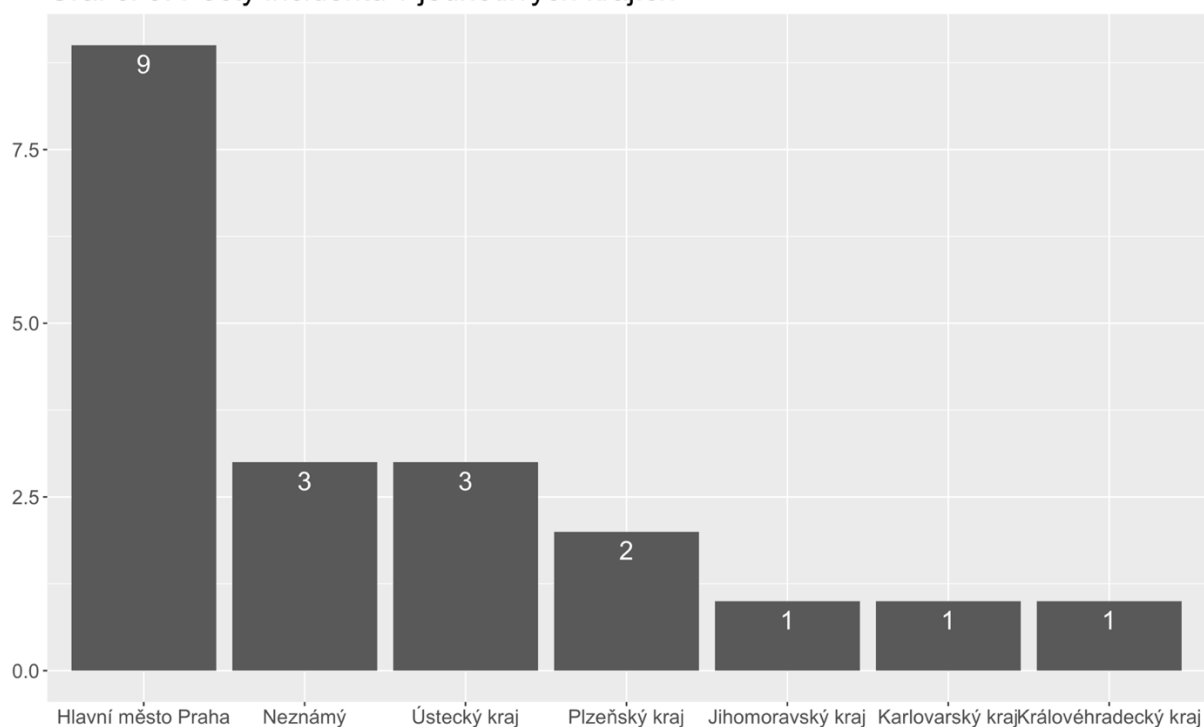
Lokalita a kraj incidentů

Prostorové rozmístění předsudečných incidentů je nerovnoměrné. Na úrovni krajů bylo nejvíce útoků spácháno v hlavním městě Praze (9 incidentů). Tři incidenty se objevily v Ústeckém kraji a

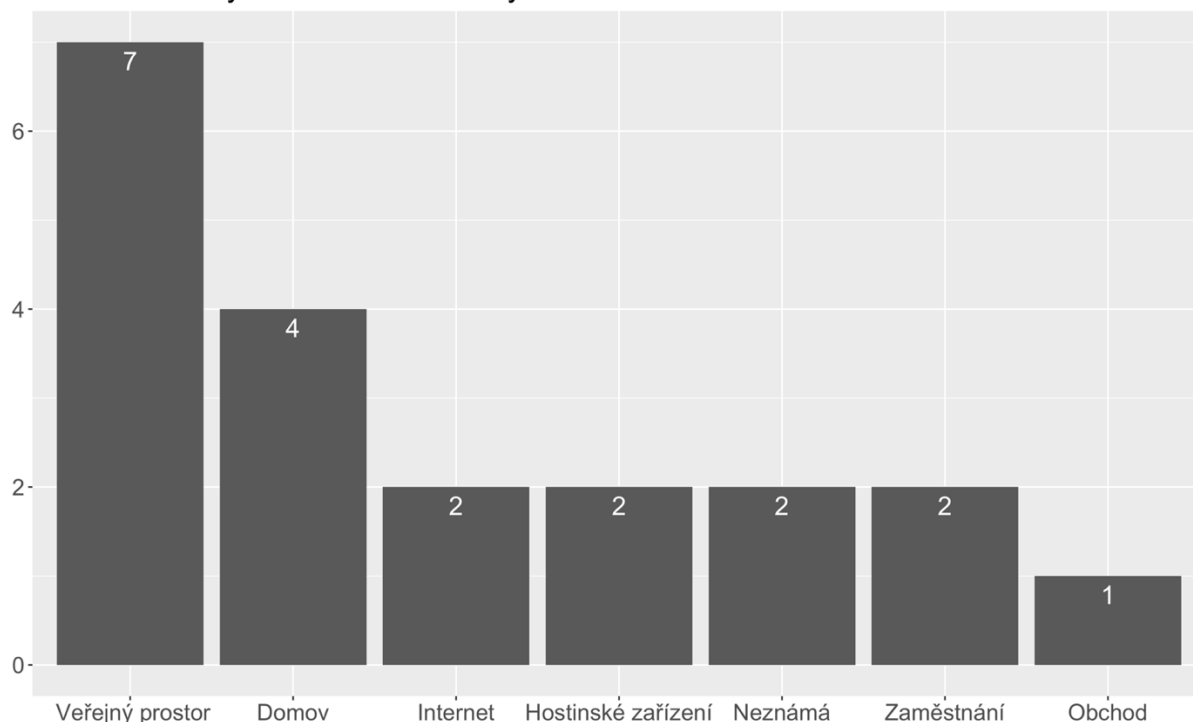
u tří incidentů zůstal kraj neznámý. Dva incidenty byly zaznamenány v Plzeňském kraji. Po jednom incidentu bylo zaznamenáno v kraji Jihomoravském, Karlovarském a Královéhradeckém.

Při pohledu na bližší charakteristiky prostředí, kde se incidenty odehrály, je rovněž patrná rozmanitost. Relativně nejvíce útoků se stalo ve veřejném prostoru (7 incidentů). Následuje domov oběti (4 incidenty). Dva incidenty se vyskytly na internetu, v hostinském zařízení a zaměstnání. Jeden se objevil v obchodě. Ve dvou případech zůstala lokalita zatím nespecifikována.

Graf č. 5: Počty incidentů v jednotlivých krajích

Graf č. 6: Počty incidentů dle lokality

Významné zaznamenané případy

„Měli by tě napíchnout na kůl!“

Mladá politička se stala terčem útočných zpráv a komentářů poté, co vyšla najevo její transgender identita. Lidé jí píší, že je „odporná“ nebo „že by ji měli napíchnout na kůl.“ Vlna nenávistných zpráv se podle ní vzedne pokaždé, když se ve veřejném prostoru vyjádří. Naposledy se tak stalo po televizním rozhovoru prezidenta Zemana, v němž mimo jiné prohlásil, že transgender lidé jsou mu „bytostně odporní“ a lidé, kteří si nechají přeoperovat pohlaví, se „dopouštějí trestného činu sebepoškozování“.

Napadený šéfredaktor

Šéfredaktor časopisu LUI byl spolu se svým partnerem a další kamarádem napaden skupinou opilých mladých mužů. Homofobní nadávky, které vyvolalo to, že partneři drželi za ruce, vyústili ve fyzické napadení. Napadeným bylo ublíženo na zdraví: vyražený zub, pohmožděniny na těle i na hlavě, krvácení z nosu. Napadený nahlásil útok na policii, odtud si však odnesl další traumatizující zážitek v podobě křičícího policisty. V současnosti se případem zabývá odbor extremismu a terorismu, probíhá přípravné řízení.

Svastika na dveřích

Žena původem ze Střední Ameriky bydlí již dva roky v bytě v hlavním městě. Když se navracela do svého bytu, tak zjistila, že má na vstupních dveřích vyrytou svastiku. Do druhého dne se tam objevila ještě jedna. Žena mluví o tom, že si uvědomuje, že vypadá odlišně a že to může být důvodem útoku. Žena kontaktovala policii a odstěhovala se do jiného bytu.

Právní vývoj

Legislativní vývoj

V červnu došlo ke schválení novely trestního zákoníku, trestního řádu, zákona o obětech a dalších souvisejících předpisů.¹ Novela zavádí nový trestný čin Šíření díla k propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka. Ten spáchá osoba, jež ve větším rozsahu vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, činí veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného vytvoří dílo, které vyobrazuje, zachycuje nebo jinak znázorňuje symboly, zejména loga, vlajky, odznaky, uniformy a jejich části, hesla, výroky, prohlášení, slogany a formy pozdravů, představitele nebo projevy představitelů hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.

Novela také mění zákon o obětech trestných činů, a to ve smyslu rozšíření pojmu „zvlášť zranitelné oběti“ o oběti trestného činu znásilnění (§ 185 trestního zákoníku), trestného činu týrání svěřené osoby (§ 198 trestního zákoníku) a trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 trestního zákoníku). Oběti těchto trestných činů jsou nově považovány za zvlášť zranitelné vždy, aniž by musela být dána podmínka, že v jejich konkrétním případě hrozí zvýšené nebezpečí vzniku druhotné újmy, jako tomu bylo doposud. V této souvislosti novelu zákona vítáme, ovšem máme za to, že by stejný statut měl být přiznáván také všem obětem předsudečných trestných činů, na které zákonodárce nepamatoval.

Poslanci podpořili 29. dubna 2021 v prvním čtení návrh trestat omezování svobody projevu na sociálních sítích. Dle novely trestního zákoníku a zákona o některých přestupcích by za mazání příspěvků provozovatelům či správcům sociálních sítí hrozilo až tříletý nepodmíněný trest, zákaz činnosti nebo peněžitý trest. Porušování svobody projevu by se vztahovalo na sociální síť s více než 100 tisíci uživateli. Méně závažně případy by dle novely měly být přestupkem, za který by

¹ Zákon č. 220/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

provozovatelům hrozila až půl milionová pokuta a podnikatelům a společnostem pokuta až 50 milionů korun.

V červnu skupina poslanců navrhla novelu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Měla by zvyšovat příspěvek na péči pro osoby se zdravotním postižením ve dvou nejvyšších stupních závislosti na pomoci druhých, kteří využívají pobytové sociální služby. Dle novely by tyto částky měly být shodné s částkami, jež dostávají osoby s postižením, které žijí mimo pobytové služby. Cílem návrhu je podle předkladatelů odstranění prvků diskriminace.

Poslanci hnutí SPD v červnu navrhli vyškrtnutí trestného činu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 z trestního zákoníku. Dle jejich názoru je znění tohoto paragrafu rozporné, nejasné, nemůže zakládat trestněprávní odpovědnost a popírá principy fungování demokratické společnosti ve smyslu zachování svobody projevu.

Judikatura

M. B. a další proti Slovensku (Application no. 45322/17)

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) částečně vyhověl stížnosti poškozených a rozhodl, že odpovědné orgány státní správy na Slovensku porušily právo stěžovatelů na účinné vyšetřování policejního násilí vůči nezletilým poškozeným. Tím porušily procesní složku práva na ochranu před nelidským nebo ponižujícím zacházením nebo trestáním podle článku 3 Úmluvy. K útoku došlo již v roce 2009, kdy byl jeden z nezletilých romských chlapců zadržen. Během převozu v policejním vozidle měl jeden z policistů tři nezletilé tlouct rukou do obličeje a žádat od nich jména a adresy dalších osob, s nimiž se měl dopustit protiprávní činnosti.

Poškození ve stížnosti namítali porušení svých práv zaručených Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, a to zejména práva na ochranu před krutým a nelidským zacházením, jehož součástí je i povinnost státních institucí vést v těchto případech účinné vyšetřování. Domáhali se uznání, že postupem orgánů došlo k porušení jejich práva na přístup k účinnému prostředku nápravy, jakož i práva na ochranu před diskriminací.

ESLP v rozsudku uvedl, že v případech šetření policejního násilí s rasovým motivem jsou státní orgány povinny přijmout veškerá opatření vedoucí ke zjištění, zda šlo o rasový motiv a současně ke zjištění, zda rasismus a diskriminace sehrály roli v procesu vyšetřování trestného činu. Soud uvedl, že nic nenasvědčuje tomu, že by v daném případě příslušné orgány rasovému motivu v rámci řízení věnovaly. Obdobné nezohlednění předsudečné pohnutky dle ESLP znamená zavírání očí před skutečnou povahou těchto činů, které jsou zvláště ničující pro základní lidská práva. Soud přiznal každému stěžovateli 4 500 EUR z titulu nemajetkové újmy.²

Accept a spol. v. Rumunsko (Application no. 19237/16)

ESLP se zabýval stížností neziskové organizace Accept a dalších osob, kterým uskupení více než 50 osob znemožnila veřejné promítání filmu s LGBT+ tematikou. Dočkali se výroků typu „smrt homosexuálům“ či „teplouši“ od lidí, z nichž někteří měli na sobě neonacistické symboly a mávali vlajkou krajně pravicové strany. Přivolaná policie a později další orgány nijak nezakročily. Vnitrostátní soudy věc uzavřeli s tím, že se „žádný akt násilí během bojovné diskuse mezi dvěma skupinami nestal“.

Stěžovatelé namítali porušení Článku 3 Úmluvy – zákaz mučení a nelidského zacházení, Článku 8 – právo na respektování soukromého a rodinného života, Článku 14 – zákaz diskriminace, Článku 13 – právo na opravné prostředky a Článku 1 dodatkového protokolu 12 – všeobecný zákaz diskriminace. Rumunská vláda, proti níž stížnost směřovala, k tomu uvedla, že podle ní události nedosáhly intenzity Článku 3, protože nedošlo k žádné fyzické újmě a ve smyslu morální újmy sdělila, že incident nedoprovázely žádné mimořádné okolnosti ve vztahu k pohlaví, věku nebo zdravotnímu stavu, které by opravňovaly použití Článku 3. Vláda taktéž odmítla, že by stěžovatelé byli oběťmi, neboť dle ní nebylo zřejmé, zda jde o „členy komunity homosexuálů nebo jejich příznivce“.

ESLP došel k tomu, že vnitrostátní orgány selhaly v povinnosti chránit, vyšetřovat a zjišťovat homofobní motivaci a sjednat nápravu: „Soud se domnívá, že bylo prokázáno, že orgány nenabídlly odpovídající ochranu, pokud jde o důstojnost jednotlivých žadatelů (a hlouběji i jejich

² <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-208879%22>

soukromého života) ani efektivní přezkum skutečné povahy homofobního útoku namířeného proti nim. Soud konstatuje, že jednotliví žadatelé byli diskriminováni na základě jejich sexuální orientace. Dále se domnívá, že vláda neposkytla žádné odůvodnění, které by jen naznačovalo, že přístup státu je slučitelný se standardy Úmluvy. Došlo tedy k porušení článku 14 ve spojení s článkem 8 Úmluvy.“³

J. L. v. Itálie (CEDH 169 2021)

ESLP se neztotožnil s postupem italské justice v případě sexuálního násilí. Dle ESLP italské soudci v kauze, kdy bylo sedm mužů obviněno ze sexuálního násilí spáchaného na dvacetileté studentce a následně osvobozeno, svým jednáním porušili článek 8 (právo na respektování soukromého života a osobní integrity) Evropské úmluvy o lidských právech. Dle soudu byl napadený rozsudek ovlivněn genderovými předsudky:

„Jazyk a argumenty použité odvolacím soudem odrážejí předsudky o úloze žen, které existují v italské společnosti a které pravděpodobně budou překážkou účinné ochrany práv obětí násilí na základě pohlaví i přes rámec uspokojivé legislativy.“

Podstatou stížnosti byla zejména argumentace odvolacího soudu v osvobozujícím rozsudku, ale také způsob, kterým byly vedeny výslechy. ESLP zejména kritizoval soud, která zcela nemístně argumentoval sexuální orientací, stylem oblékání, barvou spodního prádla, které měla žena v daný večer na sobě, či jejími uměleckými aktivitami. ESLP dodal, že se tímto soud dopustil poškození práva na soukromí. Italský stát byl odsouzen k odškodnění ženy ve výši 12 tisíc eur.⁴

Rozsudek NSS ze dne 11. května 2021 ve věci sp. zn. 1 Ads 52/2021

Nejvyšší správní soud se zastal ženy, která jednou zmeškala schůzku na Úřadu práce a tím byla vyřazena z evidence uchazečů o zaměstnání, čímž přišla o podporu v nezaměstnanosti. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu má být vyřazení z této evidence až krajním opatřením, nikoli trestem za bagatelní pochybení. Soud upozornil, že činnost správních orgánů je v první řadě

³ <https://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2021/06/case-of-association-accept-and-others-v-romania.pdf>

⁴ https://advokatnidenik.cz/wp-content/uploads/Arr_t-J.L.-c.-Italie-all_gations-dagression-sexuelle-en-r_union-et-acquittement-des-agresseurs-pr_sum_s.pdf

službou veřejnosti a při výkonu svých pravomocí by měl mít úřad vždy na zřeteli účel, pro který byl zřízen, v tomto případě především zprostředkování zaměstnání. Soud nijak nezpochybil, že uchazeč musí plnit zákonem stanovené povinnosti, neboť bez součinnosti by úřad práce nemohl dostát své úloze. Konstatoval však, že vyřazení z evidence má tvrdé právní důsledky.⁵

Významné právní otázky

Opakované útoky na romskou rodinu

Romská rodina se v srpnu 2019 přestěhovala do panelového domu v severočeském městě. Od té doby čelí opakovaným útokům ze strany souseda. Tento útok byl mířen na dvacetiletého muže, který společně s přítelkyní potkal u výtahu souseda. Ten na něj křičel rasistické nadávky „co je ty zmrde cigánskej“, „Cikáni smradlaví!“ a „Hitler vás měl vyvraždit, černý svině“. Poté ho chytil za košili, udeřil ho pěstí do nosu, hodil ho na zeď a udeřil do žeber. Muž se poté snažil fyzickému útoku bránit. Vzhledem k utrpěným zraněním byl následně v pracovní neschopnosti.

Policejní orgán nejprve věc oznámil městskému úřadu k projednání přestupku. Právní zástupce poškozeného nicméně požádal státní zastupitelství o přezkum postupu policie, neboť měl za to, že pachatel svým jednáním spáchal přečin ublížení na zdraví dle § 146 odst. 1, odst. 2 písm. e) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, alternativně přečin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle ustanovení § 352 odst. 2 trestního zákoníku. Státní zástupce však plně přisvědčil závěrům policejního orgánu.

S názorem státního zastupitelství poškozený nesouhlasil, proto byl podán podnět k vykonání dohledu nadřízeného státního zastupitelství nad postupem nižšího státního zastupitelství. Krajský státní zástupce však konstatoval, že právě u pachatele byla zjištěna zranění a na straně poškozeného k ublížení na zdraví nedošlo. Proti poškozenému tak bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání pro přečin ublížení na zdraví a přečin výtržnictví. Ve prospěch útočnicka vypovídala jeho manželka. Přítelkyně poškozené popsala útok totožně jako na začátku řízení a popřela, že by došlo k útoku ze strany poškozeného.

⁵ http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2021/0052_1Ads_2100031S_20210511111022.pdf

Na základě naší stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání Okresní státní zastupitelství usnesení zrušilo, kdy státní zástupce přisvědčil tomu, že proti sobě stojí dvě verze průběhu skutkového děje, kdy jakékoli jiné dosud provedené důkazy nejsou způsobilé ani jednu z těchto verzí potvrdit či vyvrátit. V tom smyslu policejní orgán věc následně odložil usnesením podle § 159a odst. 1 trestního řádu. Pachatel tak zůstal nepotrestán. Pro poškozeného byl vývoj trestního řízení velmi náročný, kdy orgány činné v trestním řízení nezohlednily opakované útoky ze strany souseda a naopak prošetřovaly jeho počínání, kdy se útoku pouze bránil.

Jude raus

HateFree Culture spustilo kampaň #jsmečesko, ve které lidé rozličných původů, náboženských vyznání nebo sociálních skupin, kteří se cítí součástí České republiky ve svých krátkých stanoviscích vysvětlují, jak Českou republiku a její realie vnímají. Fotografie byly zveřejněny na FB. Na jedné z nich byl vyobrazen kantor Federace židovských obcí. Pod jeho fotografií pachatel napsal komentář: „Jude Raus.“

Na pisatele bylo podáno trestní oznámení. Současně u fotografie jiné osobnosti v rámci kampaně napsal komentář „Ten nalevo je Žid“. V průběhu trestního řízení se poškozený připojil s nárokem na náhradu nemajetkové újmy ve výši 15 tisíc Kč. Pachatel se k činu doznal, sepsal písemnou omluvu poškozenému a uhradil nemajetkovou újmu. Pachatel je přesvědčen, že jsou Židé ilumináti, že chtějí ovládnout celý svět a všechno rozkrádají. Tyto informace i význam „Jude Raus“ načerpal z internetu a videí na YouTube.

Soud rozhodl trestním příkazem, kterým ho shledal vinným ze spáchání trestného činu hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) trestního zákoníku. Odsoudil ho k trestu odnětí svobody na 12 měsíců s tím, že výkon trestu podmíněně odložil na zkušební dobu 24 měsíců. Soud uložil i peněžitý trest ve výši 10 tisíc Kč. Poškozený byl soudem odkázán do civilu, přestože pachatel již nemajetkovou újmu uhradil. Policie v tomto případě odvedla skvělou práci.

Významné události

V dubnu 2021 byl zahájen provoz databáze Find my Victim Support Service pod záštitou Evropské sítě pro práva obětí (ENVR). Databáze obsahuje kontaktní údaje na subjekty poskytující podporu obětem trestných činů v Evropské unii. Má za úkol také nalézt pomoc pro osoby, které se staly obětí trestného činu v jiné zemi EU, než ve které běžně pobývají. Databáze je přístupná na stránkách <https://envr.eu/find-my-victim-support/>.

Společenské ovzduší

Politická reprezentace

Někteří političtí představitelé pokračovali ve vyvolávání nenávisti proti konkrétním skupinám obyvatel. Například prezident Miloš Zeman na konci června v rozhovoru pro CNN Prima News prohlásil, že transgender lidé jsou mu „opravdu bytostně odporní“, a pokud si někdo nechá přeoperovat pohlaví, dopouští se „trestného činu sebepoškozování“.⁶ Ponižujících a lživých výroků si všimla také zahraniční média. Zpravodajský web BBC spojil Zemanovy výpady proti sexuálním menšinám s jeho obhajováním ruské politiky.⁷

Kancelář prezidenta republiky vydala prohlášení, že nebude poskytovat informace vybraným médiím, konkrétně redaktorům týdeníku Respekt, Seznam Zprávy, Deníku N a pořadů České televize 168 hodin a Reportéři ČT. Podle Českého národního výboru Mezinárodního tiskového institutu CZ IPI tím kancelář porušuje Ústavu i Listinu základních práv a svobod. Krok kritizoval také předseda Syndikátů novinářů České republiky Adam Černý.⁸

Některé strany si začaly pomalu připravovat půdu pro kampaň do podzimních voleb a sáhly po mnohokrát vyzkoušeném populismu a předsudcích. „My v Česku nechceme žádný multikulturní ekofanatický pirátostát. (...) My nechceme sdílet naši zemi. My nechceme, aby naši zemi řídil Evropský parlament, nějaký zelení fanatici,“ hřímal například v Poslanecké sněmovně premiér a předseda hnutí Ano Andrej Babiš.⁹ Své fanoušky na sociálních sítích premiér ujišťoval, že bude řešit problém s migrací.¹⁰

Lídr politického hnutí Přísaha Robert Šlachta se nechal slyšet, že bude usilovat o to, aby dávky nedostávali nepřizpůsobiví, za které označil mimo jiné Romy.¹¹ KSČM zase na svých stránkách zveřejnila prohlášení odmítající schválení Strategie romské integrace 2021–2030, v němž Romy

⁶ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/transgender-lgbt-pride-milos-zeman-partie_2106271235_kro

⁷ https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/prezident-milos-zeman-transgender-zahranicni-media-madarsko-lgbt_2106291828_elev

⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/hrad-odmita-odpovidat-na-otazky-nekterych-medii-je-to-diskriminace-a-poruseni-ustavy-cr-i-listiny-zakladnich-prav-a-svobod>

⁹ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-piratostat-projev-jednani-snemovny-neduvera-vlada_2106031128_tzr

¹⁰ https://nazory.aktualne.cz/komentare/babis-uz-zas-roztaci-migracni-silenstvi-kdyz-jsou-volby-naro/r~efaf3a56bbf411ebb98b0cc47ab5f122/?fbclid=IwAR30NMSjX0IHhV2zvZzgAHbjlINVYr33D1FA6DT_2-WnR3zVC0jPLxSVIILU

¹¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/lidrovi-prisahy-zalezi-na-tom-aby-socialni-davky-nedostavali-socialne-nepripusobivi.jmenoval-romskou-komunitu>

nazývala „cikány“ a prezentovala je jako „flákače a příživníky národa českého“. Text působící jako řetězový e-mail plný stereotypů a nenávistných výroků, strana po upozornění z webových stránek stáhla.¹²

Poslanci zvolili jako dalšího kandidáta do rady ČT advokáta Michala Manna, který obhajoval jednoho z útočníků na prvňáčky z teplické základní školy. Děti byly napadány kvůli svému původu a barvě pleti. Útočník, kterého Mann obhajoval, napsal pod jejich fotku: „Ještěže jsou ze ZŠ Plynárenská. Řešení se přímo nabízí.“ Jeho advokát pak v médiích prohlásil, že se komentáři sám zasmál a jde o klasický černý humor. Kvůli svým výrokům čelí kárné žalobě.¹³

Policie požádala o vydání poslance Lubomíra Volného k trestnímu stíhání. Volný je podezřelý ze šíření poplašné zprávy v souvislosti s pandemií Covid-19 a lékem ivermektin.¹⁴ Na začátku června smazala uživatelskou stránku poslanci Volnému i společnost Facebook. Důvodem bylo porušením pravidel.¹⁵

K Mezinárodnímu dni Romů se z českých politiků vyjádřila eurokomisařka Věra Jourová (Ano)¹⁶, předseda Pirátů Ivan Bartoš¹⁷ nebo ministr zahraničí Tomáš Petříček (ČSSD)¹⁸. U příležitosti významného dne promluvila také vládní zmocněnkyně pro lidská práva Helena Válková¹⁹ nebo zástupkyně ombudsmana Monika Šimůnková.²⁰ Prezident Zeman nebo ombudsman Stanislav Křeček jako již tradičně tuto událost ignorovali.

¹²<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/cikani-jsou-flakaci-a-prizivnici-psali-komuniste-na-svem-oficialnim-webu.za-rasisticky-text-o-romech-se-omluvili-dal-ale>

¹³<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/neuveritelne-posilani-prvnacku-do-plynu-mu-prislo-jako-skvely-humor-ted-si-ho-poslanci-vybrali-jako-kandidata-do-rady-ceske>

¹⁴<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-zada-o-vydani-poslance-lubomira-volneho.mel-sirit-poplasnou-zpravu-v-souvislosti-s-koronavirem-a-lekem-ivermektin>

¹⁵https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lubomir-volny-facebook-zruseny-ucet-spd-volny-blok-socialni-sit-dezinformace_2106101802_onz

¹⁶<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/vera-jourova-k-mdr-2021-evropa-ma-pred-sebou-jeste-dlouhou-cestu-k-dosazeni-skutecne-rovnosti-romu>

¹⁷<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/predseda-piratu-ivan-bartos-k-mdr-2021-nehazejme-romum-klacky-pod-nohy-jednejme-s-nimi-s-dustojnosti-ktera-jim-nalezi-jako>

¹⁸<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministr-zahranici-tomas-petricek-k-mdr-2021-boj-za-rovnost-lidi-je-nedilnou-soucasti-ceske-zahranicni-politiky>

¹⁹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/helena-valkova-k-mdr-2021-na-romy-stale-pretrvava-stereotypni-pohled-zajimejme-se-o-sebe-navzajem-poznavejme-nase-spolecne>

²⁰<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zastupkyne-ombudsmana-monika-simunkova-k-mdr-2021-drzme-pri-sobe-a-projevujme-si-vzajemnou-uctu-a-respekt>

Vláda schválila Strategii rovnosti, začleňování a participace Romů do roku 2030. Podle ní má být například zřízena funkce zmocněnce vlády pro romské záležitosti.²¹ Strategie také počítá se zmapováním předválečného majetku českých Romů a jeho zabavování v letech 1938 až 1945. Dokument poslouží jako podklad pro nastavení odškodnění.²²

Ministerstvo školství chce odstranit z českých učebnic stereotypizaci Romů a doplnit do nich informace o Romech tam, kde chybějí. Odborným garantem změn bude Muzeum romské kultury. Impulsem k řešení problému byla kritika Romského vzdělávacího fondu, Rady Evropy a Institutu Georga Eckerta.²³

Místní samospráva

Ředitel Stavebního družstva Krušnohor František Ryba se musí omluvit Ivetě Theuserové, kterou rasisticky napadal a urážel. Útočil na ni proto, že Theuserová jako předsedkyně SVJ požadovala po družstvu doložit nesrovnalosti ve vyúčtování. Za dehonestaci musí Ryba zaplatit Theuserové 50 000 Kč a uhradit rovněž náklady soudního rozhodnutí. Družstvo Krušnohor je personálně propojeno se Sdružením Mostečané Mostu, jehož členové se dostali do zastupitelstva s kampaní, ve které slibovali vybudování „vesnice pro lůzu“.²⁴

Město Most zrušilo zakázku na výstavbu tzv. čunkodomků na sídlišti Chanov, kam se měli místní obyvatelé přestěhovat. Všechny nabídky, které se v soutěži sešly, byly příliš drahé. Na nehospodárnost tohoto řešení a další problematické aspekty modulového bydlení upozorňovali od začátku opoziční zastupitelé, kteří místo toho navrhovali nechat místní obyvatele, aby se sami zapojili do plánování a oprav stávajících domů.²⁵

Vrchní soud v Olomouci rozhodl o tom, že Vsetín musí zaplatit vystěhovaným Romům újmu v souhrnné výši 302 000 Kč. Své obyvatele nechalo město pod vedením primátora Jiřího Čunka

²¹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/dokument-vlada-dnes-schvalila-prelomovy-dokument-k-zaclenovani-romu-na-dalsich-10-let.vznikne-naprikld-post-zmocnence-pro>

²²<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vlada-se-zavazala-proverit-majetek-zabaveny-romum-behem-druhe-svetove-valky.cilem-je-poskozene-romy-odskodnit>

²³<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministerstvo-skolstvi-chce-z-ucebnic-odstranit-stereotypizaci-romu.bude-na-tom-spolupracovat-s-muzeem-romske-kultury>

²⁴<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mostecky-soud-dal-za-pravdu-theuserove-v-kauze-hanlivych-vyroku>

²⁵<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zvrat-na-sidlisti-chanov.mesto-zrusilo-zakazku-na-tzv.cunkodomy.byty-by-byly-prilis-drahe.od-zacatku-to-tvrdila-i-opozice>

vystěhovat v roce 2006 z městských bytů do kontejnerových domů v lokalitě Poschla nebo vesnic na Prostějovsku, Jesenicku a Olomoucku. Vystěhovaní od začátku říkali, že to bylo proti jejich vůli a neměli možnost si prostudovat, co podepisují, nebo si vybrat, kam se odstěhují.²⁶

V ústecké Matiční ulici vybuďovalo město dva krizové byty pro rodiny s dětmi v těžké situaci.²⁷ V ostravské čtvrti Bedřiška vznikne více jak 150 nových bytů. Ostrava chce podobným způsobem pozvednout i další sociálně vyloučené lokality.²⁸

8. května byla u příležitosti Dne vítězství odhalena ve Svitavách pamětní deska romskému příslušníku protinacistického odboje Josefu Serinkovi.²⁹ Odbojář také obdržel in memoriam plzeňskou městskou Cenu 1. června, která je udělována za významný přínos k objasnění a prosazení principů demokracie, svobody a spravedlnosti.³⁰

Krajní pravice

Vláda schválila výroční zprávu o extremismu za rok 2020. Opět je v ní zmíněna SPD jako xenofobní uskupení.³¹

Pražský vrchní soud pravomocně rozhodl o tom, že se předseda SPD Tomio Okamura musí omluvit Ústavu nezávislé žurnalistiky za to, že označil web za podvodný a novináře nazval „mediální žumpou“.³²

SPD se týkal i další pravomocný rozsudek, podle kterého musí asistent poslance Jaroslava Foldyňy Michal Walter Kraft zaplatit 30 000 Kč, nebo strávit 60 dní ve vězení za podněcování k nenávisti.

²⁶<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/spravedlnost-po-15-letech-vsetin-ma-podle-soudu-zaplatit-deportovany-rom-302.000-kc>

²⁷<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-maticni-ulici-vznikly-byty-pro-rodiny-s-detmi-v-tizive-situaci>

²⁸<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/socialne-vyloucena-bedriska-se-promeni-v-moderni-ctvrt-ostava-chce-pozvednout-i-dalsi-vyloucene-lokality>

²⁹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ve-svitavach-odhalili-pametni-desku-cernemu-partyzanovi-josefu-serinkovi>

³⁰<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romsky-partyzan-josef-serinek-obdrzel-in-memoriu-cenu-1.cervna>

³¹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vlada-schvalila-zprvu-o-extremismu-za-lonsky-rok.figuruje-v-ni-i-okamurova-spd>

³²<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3316375-okamura-se-musi-omlavit-za-prispevek-na-socialni-siti-ve-kterem-nazval-novinare>

Asistent publikoval protiislámský text, ve kterém vyzýval k úmyslnému potápění lodí s migranty.³³

V předsudečných výrocích Okamura nepolevil ani ve sledovaném období. Při projednávání zákona o manželství osob stejného pohlaví prohlásil, že než by byl adoptován stejnopohlavním párem, raději by skočil z okna.³⁴

Přitom ještě v roce 2013 Okamura tvrdil, že být vychováván osobami stejného pohlaví je lepší než zůstat v „padesátihlavé smečce“, což byla narážka na jeho vlastní zkušenost s pobytem v dětském domově. Nyní se ovšem k těmto slovům Okamura nehlásí a tvrdí, že je psal jeho mediální poradce.³⁵

Předseda Dělnické strany sociální spravedlnosti Tomáš Vandas podporuje v podzimních volbách uskupení Volný blok, který vede Lubomír Volný, který se specializuje na šíření lží o pandemii Covid-19, odpor proti protiepidemickým opatřením nebo dezinformace o očkování.³⁶ Na to, že se neonacistická hnutí spojují s popírači pandemie, upozorňuje i německá kontrarozvědka.³⁷

Na 150 fotbalových hooligans a neonacistů se vydalo 5. června na pochod Hradcem Králové. Akce byla namířena proti Romům.³⁸

Policie navrhla obžalovat šéfredaktora webu Vlastenecké noviny Radka Veličku kvůli rasistickému článku o tragickém požáru v Bohumíně, při kterém zemřelo 11 lidí. Trestní oznámení na Veličku podala organizace Romea a místopředsedkyně Pirátů Olga Richterová. Velička psal o Romech ve svém textu jako o škodné a parazitech a tragédii označoval jako „grilovačku cigánů“.³⁹

³³<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/asistent-poslanca-foldyny-za-podnecovani-k-nenavisti-zaplati-pokutu-nebo-pujde-do-vezeni>

³⁴https://www.lidovky.cz/domov/nez-byt-adoptovan-steinopohlavnim-parem-radeji-bych-skocil-z-okna-rekl-okamura.A210429_105606_In_domov_Iros

³⁵https://www.novinky.cz/domaci/clanek/prispevek-o-dvou-tatincich-jsem-pred-lety-nepsal-ja-vysvetlil-okamura-40358876?fbclid=IwAR013R2eHtpUktjMr7NR74I7voss_I3wgEdPBsui7CZV4-D3ubxhF2_MmP0

³⁶<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/tomas-vandas-z-extremisticke-dsss-podporuje-v-nadchazejicich-volbach-lubomira-volneho.misto-stvani-proti-romum-bojuji>

³⁷<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/nemecka-kontrarozvedka-sleduje-casti-hnuti-popiracu-covidu-19-maji-napojeni-na-neonacisticka-hnuti-a-predstavuji-novou>

³⁸<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/fotbalovi-chuligani-a-neonaciste-usporadali-protiromskou-akci-v-hradci-kralove.kvuli-kriminalnim-cinum-jednotlivcu-se-snazi>

³⁹<https://denikn.cz/minuta/641997/>

Bezpečnostní složky

Stanislav Tomáš, šestačtyřicetiletý muž romské národnosti, zemřel při nebo krátce po policejním zásahu v Teplicích. Jeden ze svědků natočil incident na video, kde je vidět, že zasahující policista klečí muži na v oblasti horní části zad až krku a povolí, až když ležící muž přestane křičet a vzpírat se. Ihned po zveřejnění záznamů přirovnali někteří Romové Tomášovu smrt k zabití Afroameričana Geoga Floyda. Policie místo uklidnění veřejnosti, vyjádření lítosti nebo alespoň neutrálních komentářů okamžitě popřela jakékoli pochybení zasahujících policistů a jako příčinu smrti oficiálně uvedla vliv drog. Verze policie se rozchází s tím, co popisují svědci.⁴⁰ Na tiskovém briefingu o několik dní později policie stále nebyla schopna sdělit, kdy přesně došlo k úmrtí, zda v sanitce, nebo už při samotném zákroku, či zda policista nepochybil, když místo poskytnutí první pomoci stále na muži klečel.⁴¹ Za policisty se postavil ministr vnitra Jan Hamáček⁴², premiér Andrej Babiš⁴³ i prezident Miloš Zeman⁴⁴.

Naopak k prošetření vyzvala vládní zmocněnkyně pro lidská práva Helena Válková⁴⁵ a případem se bude zabývat i zástupkyně ombudsmana Monika Šimůnková.⁴⁶ Znepokojení nad zákrokem a požadavek nestranného prošetření vyjádřily také organizace Amnesty International⁴⁷ a Synodní rada Českobratrské církve evangelické⁴⁸.

⁴⁰<https://a2larm.cz/2021/06/jestli-neco-udelal-meli-ho-zavrit-smrt-v-teplicich-budi-v-romske-komunitě-pochybnosti/>

⁴¹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mimoradny-tiskovy-brifing-police-k-pripadu-v-teplicich-stale-neni-jasne-kde-muz-zkolaboval-police-navic-pry-nema-zadne>

⁴²<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministr-vnitra-jan-hamacek-se-postavil-za-policeisty-zasahujici-proti-romovi-v-teplicich>

⁴³<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/andrej-babis-podekoval-policistum-za-zakrok-proti-romovi-v-teplicich-nemeli-to-pry-jednoduche>

⁴⁴https://www.lidovky.cz/domov/nemam-duvod-zpochybnovat-vysledky-proverky-zakroku-proti-muzi-v-teplicich-rekl.A210627_112538_In_domov_lihem

⁴⁵<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vladni-zmocnenkyne-helena-vaalkova-vyzvala-k-prioritnimu-prosetreni-incidentu-v-teplicich>

⁴⁶<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/kontroverznim-policejnim-zasahem-po- kterem-zemrel-stanislav-tomas-se-bude-zabyvat-zastupkyne-ombudsmana-monika-simunkova>

⁴⁷<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/amnesty-international-vyzyva-ceske-organy-aby-neprodlene-nestranne-a-dukladne-vysetrily-policejni-akci-ktera-skoncila-smrti>

⁴⁸<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/synodni-rada-ceskobratrske-cirkve-evangelicke-okolnosti-tragicke-smrti-stanislava-tomase-vzbuzuji-opravnene-otazky-je-treba>

Občanští členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny upozornili, že vyjádření premiéra i prezidenta ohrožuje důvěru v nestrannost vyšetřování.⁴⁹ Komentátor David Tišer napsal, že incident a jeho pokračování prohlubují nedůvěru Romů ve státní instituce.⁵⁰

Kauzu zaznamenali i v zahraničí. Rada Evropy⁵¹, ERGO Network a další protirasistické organizace žádají důkladné prošetření. Například v Německu, Rakousku, Irsku, Španělsku, Belgii nebo Rumunsku se konala protestní shromáždění proti rasismu a policejní brutalitě.⁵²

Média a kultura

Hudebník Radek Banga vydal knihu s názvem (Ne)pošli to dál, ve které popisuje dětství v násilnickém prostředí a mimo jiné zmiňuje téma zneužívání sociálních dávek romskými rodiči, kteří mají hodně dětí. Od jeho výroků o vlastní rodině se distancoval jeho bratr, novinář Patrik Banga⁵³, a kritiku za paušalizaci a stereotypizaci Romů sklidil zpěvák i od členů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.⁵⁴

Muzeum romské kultury slaví 30 let od založení.⁵⁵ V červnu muzeum vydalo vzpomínky Romů a Sintů na dobu před druhou světovou válkou a v protektorátu. Dílo završuje trilogii, která zahrnuje dokumentární film i hudební CD.⁵⁶

Organizace Roma Education Support Trust spustila 1. června webovou stránku Záleží na každém dítěti, která je určena českým učitelům menšinových dětí.⁵⁷

⁴⁹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/obcansti-clenove-romske-rady-se-ostre-distancuji-od-vyroku-premiera-babise-a-ministra-hamacka-v-teplicke-kauze.podkopavaji>

⁵⁰<https://a2larm.cz/2021/06/teplicka-kausa-prohlubuje-neduveru-romu-ve-statni-instituce/>

⁵¹ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/smrt-v-teplcich-babis-se-zastal-policiistu-rada-evropy-vola-po-prosetreni-168014>

⁵²<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/protestni-akce-upozornujici-na-policejni-zasah-v-teplcich-probehly-i-v-nekolika-evropskych-zemich>

⁵³<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/radek-banga-ve-sve-knize-popisuje-domaci-nasili-a-udajne-vykoristovani-deti.patrik-banga-jeho-bratr-se-od-nej-distancuje>

⁵⁴<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/obcansti-clenove-romske-rady-vyzvali-radka-bangu-by-se-omluvil-za-sve-vyroky-ktere-podkopavaji-dustojnost-romu>

⁵⁵<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/muzeum-romske-kultury-oslavuje-30-let-od-zalozeni-podivejte-se-na-pripraveny-program>

⁵⁶<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/muzeum-romske-kultury-vydava-knihu-vzpominek-romu-a-sintu-na-dobu-pred-druhou-svetovou-vaalkou-a-protektorat>

⁵⁷<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zalezi-na-kazdem-diteti-organizace-rest-spousti-webove-stranky-pro-ceske-ucitele-tykajici-se-vzdelavani-romskych-deti>

Tvůrci filmu Jak jsem se stala partyzánkou získali cenu na německém festivalu goEast. Film o odboji Romů proti nacistům natočila režisérka Vera Lacková ve slovensko-české koprodukcii.⁵⁸

Videoklip rockové skupiny DROM s názvem Ostny v dlani si z 20. ročníku Českých výročních cen BŘITVA odnesl ocenění Videoklip roku. Píseň připomíná utrpení Romů v koncentračním táboře Lety u Písku.⁵⁹

Apolena Rychlíková je první českou novinářkou, která byla nominována na prestižní cenu European Press Prize za komentář „Black Lives Matter po česku? Romové u nás nemají uznání ani spravedlnost“.⁶⁰

Na Univerzitě Palackého v Olomouci vznikla iniciativa Lovci kachen sdružující lékaře, vědce a studenty, kteří uvádí na prvou míru hoaxy a dezinformace na internetu.⁶¹

Veřejnost

Institut Tereziánské iniciativy opět uspořádal čtení obětí holokaustu Jom ha-Šoa, při kterém zazněla i jména romských obětí. Ředitelka organizace Tereza Štěpková se rozhodla v tradici pokračovat i přes nesouhlas správní rady Institutu. S nápadem zahrnout do připomínky i jména Romů přitom přišli už v roce 2005 lidé z České unie židovské mládeže a v této podobě se akce koná už od roku 2010.⁶² Rozhodnutí ředitelky podpořil mimo jiné publicista Jiří Padevět, který v reakci na to podal rezignaci na svou funkci ve správní radě Institutu. „Až se budeme dívat na oběti z Lidic a oběti z Letů u Písku a Postoloprta úplně stejně, tak bude v téhle zemi skoro všechno v pořádku,“ uvedl Padevět.⁶³ Rovněž Muzeum romského holokaustu vyjádřilo nesouhlas s vyloučením Romů ze čtení jmen obětí holokaustu.⁶⁴

⁵⁸<http://www.romea.cz/cz/kultura/jak-jsem-se-stala-partyzankou-film-very-lackove-o-odboji-romu-proti-nacistum-ziskal-cenu-na-nemeckem-festivalu-goeast>

⁵⁹ <http://www.romea.cz/cz/kultura/hudba/videoklip-pripominajici-hruzy-v-letech-u-pisku-ziskal-oceneni-videoklip-roku>

⁶⁰<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/apolena-rychlikova-prvni-ceska-nominovana-na-prestizni-european-press-prize-za-komentar-o-protiromskem-rasismu-v-cr>

⁶¹ <https://www.zurnal.upol.cz/nc/zprava/clanek/lovci-kachen-bojuji-s-dezinformacemi-o-covidu-19/>

⁶²<https://denikn.cz/595416/at-letos-ctou-romska-jmena-jindy-pietu-za-obeti-holokaustu-kali-spor-o-zmenu-tradice/#>

⁶³<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/jiri-padevet-rozdelovani-obeti-holokaustu-podle-etnicity-me-znechucuje>

⁶⁴<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/muzeum-romske-kultury-nesouhlasi-s-vyloucenim-romskych-jmen-ze-cteni-jmen-obeti-holokaustu-jom-ha-soa>

Slávistický obránce Ondřej Kúdela se údajně dopustil rasistických nadávek směrem k hráči skotského klubu Rangers Glenu Kamarovi, který tvrdí, že ho slyšel zvolat: „You’re a fucking monkey, you know you are.“ Kúdela se ovšem bránil tím, že řekl pouze „You are fucking guy“. Kúdelův advokát svého klienta dokonce bránil tím, že fotbalista má tak špatnou angličtinu, že by tak složitou větu, kterou Kamara slyšel, nikdy nebyl schopen dát dohromady.⁶⁵

I přes Kúdelovo odvolání mu UEFA potvrdila jako trest za rasistické chování zákaz na deset zápasů.⁶⁶ Čeští fotbalisté se poté rozhodli, že před zápasy na mistrovství Evropy nepokleknou na podporu hnutí Black Lives Matter jako hráči jiných národních týmů. Pouze ukážou na nápis na rukávu dresu, který odkazuje ke kampani s názvem UEFA Respect.⁶⁷

O rasismu v českém sportu promluvil futsalový útočník A týmu AC Sparta Josef Gabčo. Jeden z častých pokřiků od soupeřů podle něj bývá „Nevykrad’ nám šatny!“ Sám se snaží nenechat se rozhodit a hrát ještě lépe.⁶⁸

Pracovník krajské hygienické stanice v Písku se ptal během telefonického trasování ženy, zda je nebo není Romka. Důvod k takovému požadavku ovšem nesdělil. Vysvětlení nedala ani ředitelka protiepidemického odboru na Krajské hygienické stanici České Budějovice.⁶⁹

Portál TN.cz přinesl informace o dvou otevřeně rasistických pracovních inzerátech – jeden z jižní Moravy, druhý z Liberce. Autor inzerátu poptávajícího pomoc na stavbě na jižní Moravě se hájil tím, že ve větě „Ci goše neberu.“ rozdělil první slovo, takže jeho nabídka problematická není.⁷⁰

Federace židovských obcí v ČR zaznamenala v roce 2020 o 180 antisemitských projevů více než o rok dříve, jak vyplývá z každoroční zprávy.⁷¹

⁶⁵https://www.irozhlas.cz/sport/fotbal/fotbal-evropska-liga-rangers-slavia-kamara-kudela-stanovisko-napadeni-rasismus_2103201009_wej

⁶⁶<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/hotovo-kudela-na-mistrovstvi-evropy-nejede-uefa-trest-za-rasisticky-vyrok-potvrdila>

⁶⁷<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/cesti-fotbaliste-nebudou-na-euro-poklekavat.svuj-protirasisticky-postoj-vyjadri-ukazanim-na-napis-respect-na-rukavu-dresu>

⁶⁸http://www.romea.cz/cz/publicistika/rozhovory/premiera-kdyz-na-me-pokrikuji-at-jim-nevykradu-satny-zapru-se-a-hraju-jeste-lepe-rika-hrar-ac-sparta-josef-gabco?fbclid=IwAR30NMSjX0IHhV2zvZZgAHbjINVYr33D1FA6DT_2-WnR3zVCOjPLxSVIILU

⁶⁹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/jste-cesi-nebo-romove-ptal-se-pracovnik-krajske-hygienicke-stanice-v-pisku-behem-trasovani.neni-jasne-proc-narodnost-se-pri>

⁷⁰ <https://tn.nova.cz/clanek/cigose-neberu-zenu-pobouril-rasisticky-inzerat-autor-ho-brani.html>

⁷¹<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/federace-zidovskych-obci-loni-evidovala-o-180-antisemitskych-projevu-vice-nez-predloni>

Aktualne.cz přináší příběh manželského páru Zdenky a Tabishe Karimových, kteří jsou spolu od roku 2010, ale dosud čelí nejrůznějším překážkám. Nejprve několik let bojovali s českými úřady, které vztah Češky s Pákistánecem považovaly za účelový svazek. Ani poté, co se jim konečně podařilo vybojovat víza k pobytu v ČR, problémy neustaly. Český zaměstnavatel propustil muže kvůli statusu na Facebooku u příležitosti Ramadánu.⁷²

V souvislosti s výbuchem muničního skladu ve Vrběticích, ze kterého jsou podezřelí dva ruští agenti, se začaly objevovat předsudky a útoky vůči rusky a ukrajinsky mluvícím.⁷³

⁷²https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zdenka-tabish-karimi-film-manzelstvi-jeden-svet/r~b4a82318ba3d11eb8335ac1f6b220ee8/?utm_source=centrumHP&utm_medium=dynamicleadbox&utm_term=position-0&utm_campaign=Aktualne

⁷³ <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/natrit-to-tem-rusakum-nebo-bojovat-za-demokracii>

Poznámky k metodologickým charakteristikám této zprávy

Případy popsané v kvartální zprávě jsou ty, které byly zaregistrovány zaměstnanci a zaměstnankyněmi organizace In IUSTITIA během terénní práce a vlastního monitoringu médií a internetu. Dále některé případy nahlásili sami poškození či svědci.

Předsudečná pohnutka je v této zprávě identifikována jako předběžná – expertní. In IUSTITIA se snaží incidenty, které byly zaznamenány jejími silami, ověřovat, a to zejména ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. V kvartálních zprávách se nevyskytují incidenty, které In IUSTITIA přejímá z policejních statistik po uplynutí kalendářního roku do příslušných výročních zpráv o stavu předsudečného násilí v ČR. Z toho důvodu se údaje obsažené v kvartálních zprávách a výroční zprávě za daný rok budou nezbytně lišit.

S ohledem na interpretaci prezentovaných dat je třeba dále doplnit, že u kategorií typu škody, formy útoku a pohnutky platí, že incident mohl být charakterizován více než jedním znakem. Například jeden incident mohl být zaregistrován jako protiromský a protimuslimský zároveň. U některých případů naopak mohly být znaky neznámé nebo zatím neobjasněné. Proto je nutno k jejich interpretaci přistupovat opatrně.

Podrobněji je metodika monitorování předsudečného násilí zpracována ve výročních zprávách.

Neprošlo jazykovou korekturou.